

SLAPCI PREMGOVNIŠKIH PODJETNIKOV NA VOJNEM POHODU.

SO DUHOVNA STRELA IN REZALI SO KU-DARJE.

Slapci so pravi teroristi v Zapadni Virginiji.

New York, N. Y. — C. F. Keeney, predsednik 17. distriktne rudarske organizacije, pravi, da je v okraju Mingo, W. Va., proglašeno vojno stanje na račun premogovniških podjetnikov in biznismanov. V brzojavu je tudi poudarjal, da kljub temu niso bili duh rudarjev ubiti, kar navaja podrobnosti, kako je bil umorjen rev. Elkins, unij-rudar in duhoven, ki je vstopil na vlak.

Brzojavka pravi: Ko je rev. Elkins stopil na vlak, neki privatni stražnik izjavil, da bodo ubili vsakega prokletega delavca, ki se nahaja v vlak. Nekdo je pa pripomnil, da to zelo delikatno delo in armitiranje je prišlo. Zdelo se je, da nameravajo napasti Elkinsa, unijanskega rudarja in duhovna, ki je imel velik vpliv na rudarje. Dasiravno ni rev. Elkins spregovoril besede, je bil ubit v sreci in ubit na mestu. V kordoru je prišel Elkinsov prijatelj in neki privatni stražnik ga zarezal z nožem prek obraza. Umrl je, da zapusti voz, v tem trenutku je pa oddal hlapec premogovniških podjetnikov najhujšo ranilo. Zdelo se je, da je v interesu v zdravju.

Privatne stražnike so aretirali v zaporu je neki hlapec izpovedal, dostavlja brzojavka, da prejemajo osem dolarjev na dan in poimenuje drugih stroškov, da razlaga rudarsko organizacijo. Dan kasneje so obdržali konference s sodnikom Baileyjem pri postavitvi miru in reda. Kakor sto premogovniških podjetnikov in biznismanov je odšlo na vojni pohod, ki so ga vodili glavni sprejeli predlog, da se proglašeno vojno stanje. To se je storilo zaradi tega, da se odvzame odgovornost od gospodarstva. Železničarjem in rudarjem, ki tvorijo težko davkoplačevalcev v tem okraju, pa ni bilo dovoljeno, da glasujejo o tem predlogu. Jasno je, pravi Keeney v svoji brzojavki, da je govoril s proklamirano vojno stanja ustregel klicu premogovniških podjetnikov.

Ravnatoko so po izjavi premogovniških podjetnikov odklonili konferenco s sodnikom Baileyjem pri postavitvi miru in reda. Kakor sto premogovniških podjetnikov in biznismanov je odšlo na vojni pohod, ki so ga vodili glavni sprejeli predlog, da se proglašeno vojno stanje. To se je storilo zaradi tega, da se odvzame odgovornost od gospodarstva. Železničarjem in rudarjem, ki tvorijo težko davkoplačevalcev v tem okraju, pa ni bilo dovoljeno, da glasujejo o tem predlogu. Jasno je, pravi Keeney v svoji brzojavki, da je govoril s proklamirano vojno stanja ustregel klicu premogovniških podjetnikov.

ŽELJEZNI KAZNENEC JE PREKRAL ŽEPE STRAŽNIKOM.

Joliet, Ill. — Frank Williams je bil zaradi vloma obsojen na dve leti ječi. V ječi se je dolgočasil in sklenil je, da pobegne. Predno je zapustil kaznilnico, je pregledal žepe 60 speših stražnikov in našel je tudi stanovanje. Čarveta da se tako preskrbel s potrebnimi drobtinami za daljno pot. Zdelo se je, da bo okoli patrolje, sedel za zastono, ker je Williams s seboj odnesel tudi kapitanovo caviar. Odkleto, da se je lahko predelal.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo bo hladno. Lahki severozahodni vetrovi. Temperatura najvišja 32. najnižja 25. Sonce izide ob 7.15. Zori ob 4.20.

SENATOR McCORMICK, HAR-DINGOV ZASTOPNIK, OBISČE MOSKVO?

Moskva (brezlično čez Berlin). 17. dec. — Iz Londona je prišla vest, da ameriški senator McCormick, ki se zdaj mudi v Evropi, mogoče poseti sovjetsko Rusijo. McCormick je neuradno poizvedoval gotove informacije glede položaja v Rusiji. (Senator McMill McCormick, republikanec iz Chicago, je odpotoval v Evropo, kjer preiskuje položaj v imenu novoizvoljenega predsednika Hardinga).

PODJETNIŠKA OFENZIVA V CHICAGU.

TESARSKIM DELAVCEM HO-ČEJO UTRGATI 25 CENTOV NA URO.

Delavci se niso odgovorili na to podjetniško potezo.

Chicago, Ill. — Tovarnarji, ki izdelujejo izdelke lesa, so pričeli z ofenzivo proti organiziranemu delavstvu v Chicagu. Pri tej ofenzivi jih pridno podpira velebizniško časopisje, ki je skozi teden dni poročalo, kako narašča brezposelnost v Chicagu, da tako ostraši tesarske delavce, ki delajo v delavnicah, da hitro privolijo v znižanje meze.

Tovarnarji so organizirani v "Woodworkers Employers Association." Njihova organizacija je naslovila pismo na "Tesarski distriktni svet," da se meza \$1.30 od ure zniža na pet in osmest centov. V svojem pismu pripovedujejo, da se niso upirali, ko se delavci zahtevali, da se meza zniža od 60 centov na \$1.10, kar se je izvršilo stopnjevanje. Ali podjetniki, ki v svojem pismu govorijo, da so to storili zaradi drage, so pozabili povedati, da so se življenske potrebe podražile za več kot sto odstotkov, odkar je izbruhnila svetovna vojna, da delavci kot konzumentje še skoraj nič ne občutijo, da padajo cene, in da delavcem ni bila nikdar za toliko povzročena meza, za kolikor je poskočila cena življenskim potrebščinam.

Podjetniki hočejo, da se meza zniža na pet in osmest centov do 21. maja 1921. V maju naj se pa sestavi še nova plačilna lestvica.

Delavci se niso odgovorili na zahtevo podjetnikov, pač je nekaj govoril Thomas S. Kearney, predsednik stavbinskih delavcev v Chicagu, kot poročajo velebizniški listi, katerega pa ni nihče pooblastil, da govori za prizadete delavce. Kearney je po poročilu velebizniških časopisov rekel, da prejemajo tesarji, ki delajo na stavbišču, po \$1.25 na uro, tesarski delavci v delavnicah pa \$1.10. Tesarji na stavbiščih delajo le tedaj, kadar vreme dovoli, tesarski delavci v delavnicah pa skozi vse leto. Kearney je seveda pozabil dostaviti, da samo tisti tesarski delavci delajo v delavnicah skozi vse leto, ki imajo tudi delo skozi vse leto. Takih delavcev je pa prav malo, ker je takih delavcev malo celo pri kleparski obrti, v kateri eninisti delavci delajo lahko na stavbišču ali pa v delavnici.

PREDAVANJE O JACK LOND-ONOVH DELIH.

Chicago, Ill. — "Ali je bil Jack London ženi?" (o tem predmetu bo predaval Arthur M. Lewis v bo predaval popoldne dne 19. decem-bra, to je jutri. Dne 2. januarja bo popoldne bo Lewis predaval o predmetu "sociologija." Kdor hoče spoznati Jacka Londona in njegova dela, mora obiskati obe predavanji, ki bosta tako tesno povezani drugo z drugim, da se ne moreta ločiti.

Jack London je poznani kot najboljši ameriški pisatelj, njegova dela so njegov spomenik. Predavanje se vrši v gledališču Garrick in prične ob poltrih poldne. Sedeži so po petdeset centov.

SENAT JE SPREJEL PROTIDELAVSKI ZAKON.

DELAVCI PREJEMAJO, ZA KAR SO GLASOVALI.

Po sprejeti predlogi so prepovedane stavke vseh delavcev, če stavka omejuje železniški promet.

Washington, D. C. — V senatu je bila sprejeta predloga, ki konfiscira železničarjem in drugim delavcem pravico do stavke. To je takozvana Poindexterjeva predloga, ki ima namen omejiti moč organiziranega delavstva.

Predloga je prišla nenadoma na dnevni red in v senatni zbornici ni bilo ob tem času navzočega niti enega nasprotnika te predloge. V zbornici je bilo komaj dvanajst senatorjev. Meddržavni trgovski odsek je priporočil Poindexterjevo predlogo za sprejem. Podpredsednik Marshall, ki je predsedoval senatu, je vprašal, če je kakšen ugovor proti predlogi. Pest senatorjev, ki je bila navzoča v zbornici, je molčala in podpredsednik Marshall je izjavil, da je predloga sprejeta.

Ko so drugi senatorji, ki se ne strinjajo s predlogo, izvedeli, kaj se je zgodilo, je nastal vihar. Senator La Follette iz Wisconsin je prihitel v zbornico in postavil predlog, da se predloga še enkrat avazuje.

Predloga ne prepoveduje samo železničarske stavke, ampak prepoveduje ugrožanje delavcev, ki grade vozove, lokomotive, ali kopelje premostov, ki je potreben za obratovanje železnice. Sploh lahko navihani pravdniki tako predloga tolnačijo, da so prepovedane vse stavke. Na pr. če zastavkajo klavniški delavci, ali če jim kdo prigovarja, da zastavkajo, je izvršil kaznjivo dejanje, kajti pravdniki lahko reče, da v obdobjih vozovih servisirajo potnikom obede in če ostanejo klavniški delavci na stavki, lahko zmanjka meso. Tudi železniški uslužbeni potrebujejo meso za svojo prehrano in če klavniški delavci zastavka, o vira železniški promet, ker železničarji ne morejo obratovati železnice s praznim železom. To velja tudi o krojaških delavcih, kajti pravdniki lahko reče, da železničarji ne morejo nagaj opravljati svoje službe itd.

Odsek, ki je priporočil to predlogo, je priporočil, da senat vpravi tribunal, ki bo reševal delavske spore.

Predloga se ni sprejeta, kajti sprejeti jo mora tudi zbornica in predsednik jo mora podpisati, da postane veljavna. Ali prva protidelavska poteza v senatu govori jasno kot beli dan, kakšno plačilo prejema delavci za svoje usluge na volišču. Seveda bodo take nagrade še toliko hitreje odprle delavcem oči, da se morajo organizirati politično in obrniti političarjem starih strank hrbet, če hočejo kaj doseči.

KAKO SO SE ZNALI ZNEBITI PRIČ.

San Francisco, Cal. — William H. Taylor, star mornar, je bil zaslišan prvi pred veleporoto kot priča, da se odkrije zarota proti Thomas Mooneyju in tovaršem. Taylor je izpovedal, kako so mu ukazali, da zapusti nemudoma mesto, ker bi njegova izpoved dokazala, da so Mooney in tovarši nedolžni.

Taylor je stal ob cestnem vogalu, ko je neki človek prinesel kovčeg in ga postavil na tla. Po njegovem mnenju je tujec temne polti in tujezemec. Taylor je še celo govoril s tujcem, če ni umnost pustiti kovčeg brez varu-ha na hodniku. Taylor je odšel in kmalu na to je bilo slišati razstrelbo. Odšel je takoj na policijo, ko je izvedel, kaj se je zgodilo. Tam je izpovedal vse do pike, kar je doživel na vogalu, a staremu mornarju so rekli, da naj se le vrne hitro na njegov dom v Stock-tonu.

KAPITALISTIČNE "BOŽIČNE POČITNICE" ZA JEKLAR-SKE DELAVCE.

Youngstown, O. — Upravitelji tukajšnjih jeklarne, ki so last-nina neodvisnih družb, so zadnje dni namignili, da zapro vse to-varne koncem tega tedna. Tovar-ne ostanejo zaprte dva tedna do Novega leta. Ravnatelj pravi, da "nimajo naročil." Ako se to zgodi, tedaj bo imelo približno 20,000 delavcev neprosto voljne počitnice čez praznike.

SLUŽBA VOJASKIH ČET PROTI STAVKAM.

Kapitalisti so se poslužili vsesnih čet v šestnajstih stavkah.

POROČILO VOJNEGA TAJNIKA.

Washington, D. C. — (Federated Press). — Iz zadnjega poročila, ki ga je obelodanil vojni tajnik Baker, je videti, da je bila ameriška armada šestnajstkrat v "stavkovni službi" od junija 1919 do junija 1920. To pokazuje sledeči ekscerpt iz omenjenega poročila:

Julij 1919. Ray, Globe, Miami in Jerome, Arizona. Stavke in aktivnost I. W. W.

Oktober 1919. Gary, Ind. Jek-larska stavka.

Knoxville, Tenn. Stavkovna služba.

Charleston, Beckley in Clothier, W. Va. Rudarska stavka.

November 1919. Wyoming. Ru-darska stavka.

Utah. Rudarska stavka.

Brownsville, Pa. Rudarska stavka.

Gallup, New Mexico. Rudarska stavka.

Raton, New Mexico. Rudarska stavka.

Bayne, Wash. Rudarska stavka.

Bogalusa, La. Stavkovna služba.

Pittsburg, Kans. Rudarska stavka.

December 1919. McAllister, Okla. Rudarska stavka.

April 1920. Butte, Mont. Stavkovna služba.

V vseh teh krajih je bila vpo-slena zvezna armada na zahtevo delodajalcev, da razbijejo stavko. Vojni tajnik sicer ne omenja tega. V uradnem jeziku je "stavkovna služba čet nepristranska," ampak fakta govore drugače. Stara resnica je, da je stavka takoj izgubljena 90% kakor hitro ne smejo stavkarji obdržati shodov in postavljati svojih straž. To se pa navadno zgodi povsod kamor pridejo zvezne čete. Prvo delo poveljnika čet navadno je, kadar pride v stavkovni kraj, da izda naredbo "v varstvo miru, reda in lastnine," ki prepove vse javne shode štrajkarjev, stavkov-ne straže in grupiranje stavkar-jev v bližini tovarne ali rudnika.

Sedaj se nahajajo zvezne čete v Alabami in Zapadni Virginiji, kjer "skrbje za red in mir" v on-dotnih rudarskih okrožjih.

ROPARSKI NAPAD SREDI ME-STA.

En bandit ubit.

Chicago, Ill. — Dva bandita sta vstopila s samokresi v rokah v le-karno na vogalu Randolphove in Clarkove ceste. Ukazala sta navzočim, naj dvignejo roke vzhviško. Ubogali so vsi razen blagajničar-ke, katero je pričel bandit prete-pati s samokresom, ona je pa kli-cala na pomoč. V tem trenutku je prišel policaj Conlon, ki je takoj potegnil samokres, videč, kaj se godi. Bandit pri vratih je zbežal. Zdelo se je, da plani tudi zadnji bandit iz lekarne. Policaj mu je zaklical: "Stoj!"

Bandit se ni oziral na klic poli-caja, ampak tekel. Naenkrat se je bandit obrnil in je izpraznil svoj samokres. Ona krogla je zadela policaja v trebuh in padel je na tla. Bandit se je obrnil proti se-verju. Prišli so drugi policaji na lice mesta in odprli ogenj na be-žečega bandita. Bandit se je opo-tekkel in padel. Ko sta prva dva policaja dospel do bandita, je u-miral. Zadet je bil v sreci. Pri-njem so našli pet žepnih ur, dia-manтно iglo in dve sto šestdeset dolarjev v gotovini.

GOSPODARSTVO PRIVATNE-GA BIZNISA.

Seattle, Wash. — Velike ribi-ške družbe, ki lastujejo tovarne na prezerviranje rib, so letos ta-ko polovile ribe v veliki reki Yu-kon, da morajo domačini v Ala-ski uživati pasje meso, da ne u-mro lakote.

V tem dejstvu se zrcali gospo-darstvo privatnih bizniških inte-resov. Ni čuda, če domačini sovra-žijo belopolne ljudi.

Vesnič-Koroščeva klika poražena!

Vlada je ostala v manjšini v ustavodajni skupščini. Srbska vladna stranka je bila poražena v Macedoniji, kjer so zmagali komunisti. V Sloveniji in na Hrvaškem so zmagale stranke, ki so za federacijo. Krvave volitve v Črni Gori.

Sofija, Bolgarska, 13. dec. (za-kasnelo) — (Iz brzojavnega po-ročila Konst. Stefanova čikaški "Daily News") — Volitve na Grškem in v Jugoslaviji, ki so se izvršile skoraj istočasno, so zna-čilne radi tega, ker sta bili obe vladni stranki, Venizelosova v Grčiji in Vesničeva v Srbiji teme-ljito poraženi.

(Včeraj je prišlo poročilo iz Belgrada, da je Vesnič-Koroščeva vlada padla. Op. ur.)

Venizelosevi so bili sicer dobro organizirani v anektirani Macedo-niji in v Solunu, ali kljub temu so tamkaj propadli na vsej črti; Ma-cedoneci so volili nasprotno stran-ko.

V srbski Macedoniji je bilo ravno tako, Centralistična (tako-zvana srbska radikalna) stranka ni dobila nič glasov v vaseh, do-čim je v mestih kljub pritisku po-litjskih oblasti osvojila komaj štirinajst mandatov izmed trin-trideset.

Črnogorci so izprva bojkotirali volitve vsled terorizma, ki ga po-čenjajo srbske oblasti v Črni Gori. Vlada je nato zagrozila, da bo enostavno imenovan deset po-slanecev za Črno Goro, ako se Črnogorci ne udeležijo volitev. Vo-litve v Črni Gori so bile v mnogih krajih krvave in dr. Levič, bivši črnogorski minister, je bil ubit.

Na Hrvaškem in v Sloveniji, kjer nima belgradska vlada po-sebno velike kontrole, so zmagale neodvisne, federalistične in hrvat-ske stranke. Te stranke imajo 409 sedežev v ustavodajni skupščini, medtem ko ima vlada samo 177 poslancev; vlada torej nima po-trebne večine.

Volitve v Jugoslaviji so bile plebiscit, ki je pokazal, da ljud-stva ne marajo srbske nadvlade. Macedoneci so volili komuniste, ki imajo v programu federalistično avtonomijo.

ROPARSKI NAPAD SREDI ME-STA.

En bandit ubit.

Chicago, Ill. — Dva bandita sta vstopila s samokresi v rokah v le-karno na vogalu Randolphove in Clarkove ceste. Ukazala sta navzočim, naj dvignejo roke vzhviško. Ubogali so vsi razen blagajničar-ke, katero je pričel bandit prete-pati s samokresom, ona je pa kli-cala na pomoč. V tem trenutku je prišel policaj Conlon, ki je takoj potegnil samokres, videč, kaj se godi. Bandit pri vratih je zbežal. Zdelo se je, da plani tudi zadnji bandit iz lekarne. Policaj mu je zaklical: "Stoj!"

Bandit se ni oziral na klic poli-caja, ampak tekel. Naenkrat se je bandit obrnil in je izpraznil svoj samokres. Ona krogla je zadela policaja v trebuh in padel je na tla. Bandit se je obrnil proti se-verju. Prišli so drugi policaji na lice mesta in odprli ogenj na be-žečega bandita. Bandit se je opo-tekkel in padel. Ko sta prva dva policaja dospel do bandita, je u-miral. Zadet je bil v sreci. Pri-njem so našli pet žepnih ur, dia-manтно iglo in dve sto šestdeset dolarjev v gotovini.

ROPARSKI NAPAD SREDI ME-STA.

Chicago, Ill. — Dva bandita sta vstopila s samokresi v rokah v le-karno na vogalu Randolphove in Clarkove ceste. Ukazala sta navzočim, naj dvignejo roke vzhviško. Ubogali so vsi razen blagajničar-ke, katero je pričel bandit prete-pati s samokresom, ona je pa kli-cala na pomoč. V tem trenutku je prišel policaj Conlon, ki je takoj potegnil samokres, videč, kaj se godi. Bandit pri vratih je zbežal. Zdelo se je, da plani tudi zadnji bandit iz lekarne. Policaj mu je zaklical: "Stoj!"

GOSPODARSTVO PRIVATNE-GA BIZNISA.

Seattle, Wash. — Velike ribi-ške družbe, ki lastujejo tovarne na prezerviranje rib, so letos ta-ko polovile ribe v veliki reki Yu-kon, da morajo domačini v Ala-ski uživati pasje meso, da ne u-mro lakote.

V tem dejstvu se zrcali gospo-darstvo privatnih bizniških inte-resov. Ni čuda, če domačini sovra-žijo belopolne ljudi.

DELAVSKA REVOLUCIJA NA ČESKEM.

Nebrojne stavke v Nemčiji, Avstriji in na Poljskem.

BREZPOSELNOST V ANGLIJI.

London, 11. dec. — "Exchange Telegraph Co." je danes prejela brzojavko iz Karlovih Varov, da je čehoslovaška vlada zopet gos-podar položaja. Revolucija za u-stanovitve sovjetske republike je zadušena. Več kot 200 komunistič-nih voditeljev je bilo aretiranih.

London, 17. dec. — Iz Prage javljajo, da je komunistična revo-lucija v Čehoslovakijski končana, ampak položaj je še vedno slab. Masarik je še v sedlu, toda v ne-katerih krajih, kjer so komunisti osvojili lokalne vlade, se nadalju-jejo boji. V Kladnu blizu Prage je bil aretirani revolucionarni od-bor dvanajstih članov. V Mostu je razglašeno obredno stanje. Tam je bilo šest oseb ubitih in petnajst ranjenih v boju med komunisti in volaki. Vojno stanje je tudi v Brnu, Boskovicu in drugih mestih Moravane, kjer so opolstili zelo močni. Nemška stranka je odrek-la podporo vladi.

Berlin, 16. dec. — (Direktno brezlično poročilo K. Wieganda iz Berlina v Chicago.) — Epidemije stavk se zdaj razširja po Nemčiji, Avstriji, Čehoslovakijski in Poljski, ki obeta slab Božič v omejenih državah.

Hotelski magnatje v Berlinu so izprli uslužbence in goste. Vse gostilne so zaprte in tujci, ki sicer imajo dovolj denarja, hodijo po ulicah in iščejo, kje bi dobili kaj jesti. Boj hotelirjev je naperjen proti vladi, ki je prišla magne-ta zaradi kršenja življnih postav.

Na Škotskem je 35,000 delav-cev v stavki. Železničarji so več-raj obelodanili ultimati, ki grozi, da bodo paralizirali promet na tleh, ako vlada ne ugodij njihovim zahtevam.

Na Dunaju stavkajo civilni na-mestenci. Uslužbeni v hotelih in restavracijah tudi groze s stavko, ako ne dobe povišanja plače.

Čehoslovakijska je v pesteh gene-ralne stavke in komunistične revo-lucije. Podrobnosti niso znane, kajti cenzor v Pragi je zelo dela-ven, ampak po zadnjih vesteh zmaga vlada.

Na Poljskem štrajkajo železni-čarji in tovarniški delavci v Lodzu.

V nemškem parlamentu je bilo odkrito, da je 80,000 ruskih bolj-ševikov, ki so internirani v vzhodni Prusiji izza zadnje inva-zije Poljske, v tiski zvezi s nem-škimi komunisti. To odkritje je vrglo temno senco na tukajšnji položaj, ki je obupen. V Berlinu ni bilo še nikdar toliko beračev kot jih je danes. Vladajoči sloji so v velikem strahu, s kljub temu upajo, da se Nemčija prevleče skozi letošnjo zimo brez revolucije.

London, 17. dec. — Brezposel-nost je zdaj najtežji problem, ki muči angleško vlado. Po najnovej-ših uradnih številkah je 410,000 brezposelnih delavcev in več kot polovica teh je bivših vojakov. V Londonu je okroglo 100,000 brez-poselev in med temi je 64,000 bivših vojakov, ki so večinoma mladi ljudje in niso izučeni v no-beni stroki.

Delavski voditelji pravijo, da uradne številke ne odgovarjajo (Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vraća.

Naročnina: Zedinjene države (taven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s ilitom

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

CHICAGO, ILL.

Datum v obljubljeni n. pr. Dec. 1-20 poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo, če vam ne ustreva.

ŠE NISMO POZABILI!

Komaj par mesecev je minilo, ko je bilo še v vseh velebizniških časnikih čitati: Delavci producirajte, producirajte in producirajte, če hočete, da padejo cene.

Cene seveda niso padle, ampak znižujejo se delavske mezde in omejuje se produkcija.

Kaj se je zgodilo? Ali je ves svet morda tako založen z industrijskimi produkti, da se ne morejo več spraviti v denar? Ali so kmetje pridelali po vsem svetu toliko poljskega pridelka, da ta pridelek gnije po kočah siromakov, ker nihče zanj ne mara? Zgodilo se ni prvo, ne drugo! Evropa je skoraj napol naga, v Ameriki pa počivajo stroji v predilnicah in tkalnicah. Polovica evropskega ljudstva je bosa, v ameriških tovarnah za čevlje pa ne delajo. Mostovi, ki jih je podrla bojna vihra še za silo niso popravljeni, hiše na nekdanjih bojiščih so še danes ponekod popolnoma v razvalinah. V Evropi potrebujejo vsakovrstno poljsko orodje. Tam primanjkujejo razne sirovine, premog, rude in kovine, v Ameriki pa omejujejo delo v rudnikih, v katerih kopljejo svinčeno in bakreno rudo.

Zakaj so še pred par meseci kričali, producirajte, producirajte, če hočete, da padejo cene, zdaj pa omejujejo produkcijo!

Nekaj mora biti narobe v gospodarstvu, če se hitro izvrše tako velike spremembe. Preje so kričali, da delavci in farmarji premalo producirajo, zdaj pa zapirajo tovarne in rudnike, da delavci ne morejo producirati, čeprav hočejo producirati. Farmarjem ponujajo take cene za poljske pridelke, da se obdelovanje polja ne izplača. Na tisoče brezposelnih delavcev ponuja zdaj svojo delavno moč na prodaj. Farmarji zastoj iščejo tak trg za svoje produkte, na katerem jim ponudijo cene, da se izplača obdelovanje polja.

Industrijski in denarni mogotci so mogoče omejevali produkcijo zaradi profita. Ali utajiti ne morejo, da svet potrebuje industrijske produkte in poljske pridelke. Kredit je bil zvođen! Kredit je bil velik, pa malo denarja! Kredit je bil napihnjen kot velik mehur in bati se je bilo, da poči, če se še malo napihne, in omejili so produkcijo! Ali napihnjene niso bile delavske mezde, kajti v resnici niso bile toliko povišane, da bi odgovarjale draginji. Torej ni najmanjšega vzroka za znižanje delavske mezde, a kljub temu privatni bizniški interesi znižujejo delavske mezde, izgovarjajoč se na prazen izgovor, da ni naročil. Vprav to dejstvo govori jasno kot beli dan, kakšna hinvščina preveva privatne bizniške interese!

Delavci še niso pozabili, kako so privatni bizniški interesi moledovali pred par meseci, da se poviša produkcija, dokler so upali, da si pomagajo prek napihnjenega kredita. Ali ravno tako ne bodo delavci pozabili, kako so privatni bizniški interesi pričeli omejevati produkcijo, trgati delavske mezde v trenutku, ko je bilo privatnim bizniškim interesom jasno, da poči njih kreditni mehur, če še malo pihnejo vanj.

KAKO SE "ZASLUŽI" MILJON IN MILJONARJI.

Končala je zapuščinska obravnava, pri kateri je šlo, da se sodnijskim potom dožene, če je veljavna oporoka Marshall Fielda II., s katero zapuščila svoje nagromadene milijone svojemu sinu Marshall Fieldu III. Advokatske tvrdke, ki so izvršile delo, da se je zadeva pravilno in prijeteljsko rešila pred sodiščem, so računile za to delo en milijon dolarjev.

Na podlagi sodnijske razsodbe postane mladi Marshall Field eden najbogatejših mož po devetnajst letih. Premogel bo devetdeset milijonov dolarjev. Prejemal bo skozi pet let po tri milijone na leto, ko bo čakal, da se mu izroči vse premoženje.

Mladi milijonarjev sin ima pa še enega bratranca Henry Anthony Marsha, sina Peggy Marsh in Henry Fielda, brata Marshall Fielda II. Po izravnavi prejme ta bratranec le štirideset tisoč dolarjev.

Hujše niso tudi Hohenzollerni in Habsburžani gledali, kdo je prišel z njimi v sorodstvo, kot ameriški milijonarji, ki se imajo za svoje milijone zahvaliti delu ameriškega ljudstva.

DOPISI.

S. pota. — Črni oblaki so se zbirali nad mojo glavo, zemlja se je tresla, gore so pokale in rodila se je — miška. — Bilo je 3. decembra ob pol osmi uri zvečer v mestu Carlinville, Ill.

Ko sem opravil svoje posle, kot "plehar" pri rojakih v Carlinville sem se odpravil na postajo elektrificirane poštne železnice, da se odpeljem v bližnje mesto Virden, Ill. Ko čakam odhoda vlaka in se sprejajam po kolodvoru, stopi pred mene naenkrat neka precej dobro rejena oseba s precej rdečim nosom. In me vpraša, kdo sem, odkod pridem, kam grem in kaj je moj posel? Nekaj časa ga prav debelo gledam in slednjič ga le vprašam, kdo je on in kakšno pravico ima, da me izprašuje take stvari, ki ne gredo nikomur mar. Možno nate privleče iz žepa precej zarjavelo zvezdo in mi jo pomoli pod nos v znamenje, da je "mož postave in reda."

Nato mu odgovorim, da prihajam iz Chicago in da sem na potu v Johnston City via W. Frankfort, Christopher, Nokomis, Carlinville itd. nazaj v Chicago. Pokažem mu tudi svojo trgovsko vizitko. Mož postave in reda" debelo izbuli oči in jo prečita. "Zlatar, kaj?", odgovorim mu, "da." "Torej te povabim ali prisilim, da greš z menoj na policijsko postajo, da se tam še malo več pogovorimo, ker se mi zdiš nekako sumljiv."

"Dobro chief", mu rečem, "ampak za posledice boš sam odgovoren", mu odgovorim in grem z njim.

Ko pridemo na postajo, sem moral odpreti svoj kovček v prisotnosti še dveh drugih policajev in razkazati svojo zalogo "pleha". Oči so jim izstopile iz glave, ko so zagledali toliko zlatnine pred seboj.

"Aha, fantje! Sedaj pa imamo jetnika! Ta ni oropal samo ene zlatarske trgovine, ampak najmanj pet!"

Jaz ga opozorim, da naj dobro premisli, kaj govori, ako ne mara imeti nobene sitnosti. — Toda on mi odgovori, da se ne čudi, ker v Chicago obesijo toliko lopovov, in kdo ve, ako jaz ne bom drugi, ki bo visel na čičaških vešalnih. — Jaz se mu debelo nasmejem.

Nato se je pričela žepna preiskava. Prva stvar, ki jo je našel je bil pristni starokrajnski pipec. — "Kaj je to in v kakšne svrhe rabiš to orožje?"

"To je britev in s tem se brijem", mu odgovorim. — "Laznjivec", mi zabrusi v obraz.

Druge stvari, ki jih je našel, so bile razne priprave, katere rabim pri popravljanju ur, kot male pile, privijački, male kleščice, itd.

"Za kaj to rabiš?" me vpraša.

"To orodje rabim, ako hočem ulti iz ječe, da prepilim s temi pilami omrežje in železne palice in da se oprostim takih sitnežev kot si ti," mu odgovorim, in zopet me je nahrulil, da sem lažnjivec.

Nato je prišel do moje denarnice, v kateri je bila precejšnjava vsota denarja. Iztrgam mu je iz rok in rečem, da ga bom še sam preštel, ako bo treba in kadar se bo meni poljubilo in da ne rabim prav nič njegove pomoči. In sedaj je bil pa v zadregi in ni vedel ali ima v resnici pred seboj "roparja" ali pa poštenega trgovca. Med tem je pa prišel neki zlatar, po katerega je že prej pošal, da pregleda moje blago in prečeni.

Tudi ta se je čudil, kje sem jaz dobil toliko vsakovrstne zlatnine, ki je bila po njegovu izjavi vsa "first class". Ker se mi je pa vsa komedija videla le preneupina in ker se nisem maral več prerekati s takimi bedaki, jim pokazem račune od raznih tvrdk, od katerih dobivam zlatnino. Ko je zlatar pregledal te račune, je izjavil, da je vse blago kupljeno in plačano. Toda policaj je pa bil bolj trde buče in ni hotel verjeti.

Vsled tega mu svetujem, da naj brzojavnim putem poišče iz Chicago in sleer potom policijsko postajo v Chicago od dotičnih tvrdk, pri katerih sem nakupil zalogo. Ker sem bil utrujen sem slednjič izrazil "željo", da grem spat.

"Dobro", mi odgovori, "torej za omrežje."

"Ne jaz", mu odgovorim, "za mene je dober kak prijazen hotel. Ako me pa hočete imeti za omrež-

jeu, morate najprej izdati proti meni obtožnico in zaporno povelje in me tudi vključiti v policijski zapisnik, kot zahtevajo postave."

Tega pa zopet ni mogel storiti, ker je postal brzojavko v Chicago in ker še ni dobil odgovora in ga tudi ni bilo pričakovati do prihodnjega jutra. Vedel pa tudi ni, ali sem v resnici hudelec ali nistem. Ker sem ponovno zahteval, da grem spat in sleer v hotel, mi je moral privoliti.

Odšel sem v precej udoben hotel, najel prijazno sobo, naročil tudi precej dobro večerjo, in po večerji pa spati. Na ta dogodek sem bil nekoliko jezen, nekoliko sem se pa moral smejeti, ker sem imel še precej zabave na račun drugih. — In bil sem tudi precej dobro zastražen, kajti "mož postave in paragrafov" je skrbno hodil pred hotelom gor in dol in pazil, da ne bi odnesel pete, ker je bil še vedno prepričan, da sem "ropar" in da sem kje oropal kako zlatarsko zalogo.

Ko se drugo jutro prebudim, se opravi in grem k zajtrku. Komaj sem vstopil obednico, me "mož postave" že pozdravi z "good morning", na kateri pozdrav mu tudi prijazno odzdravim. Nekaj ur kasneje pride "big chief" in me obvesti, da lahko nadaljujem svojo pot in grem kamor hočem, in da obzbuja, da se je tako zelo zmotil in da je sedaj vse: "O. K." Jaz mu pa prijazno odgovorim, da naj najprej poravnava moj račun v hotelu, ker jaz ga ne bom, ker sem bil jetnik in kot tak ne plačam nobenih stroškov. Moral je to storiti, ker je vedel, da imam jaz prav. (Gotovo te stroške bo moralo plačati mesto.) Ko je poravnal račun, sem mu podal roko in mu tudi na uho povedal, da se bova v kratkem videla v Chicago pred sodnikom, kjer se bo moral zagovarjati radi svoje lahkomišelnosti in da bo mesto moralo meni plačati odškodnino, kolikor sem na izgubi, ker sem moral ostati v Carlinville po nepotrebnem. Prosil me je, da naj celo zadevo pozabim in se je prišel upravičevati, kar pa meni ni zadostovalo. — Še nekaj bi skoro pozabil omeniti.

Ko so rojaki izvedeli, da sem bil aretiran, so takoj pričeli povpraševati po meni v okrajni jetnišnici, da me dobijo iz zapora in položijo potrebno varščino. Ker me pa niso dobili v okrajni jetnišnici in ker tudi niso nič vedeli o celi zadevi, so šli na polic. postajo. Ko so tukaj zvedeli, da sem že v hotelu in da je vsaka varščina nepotrebna za ta večer, so prišli k meni v hotel in mi sporočili svojo ponudbo in se izrazili, da zastavijo tudi svoje hiše, ako potreba. Vsem tem rojakom sem se prav iz srca zahvalil za njih ponudbo in jim povedal, da ne bom nobene sile. Potem smo se še precej dobro zabavali, dokler se nismo razšli.

Mesto Carlinville mi bo ostalo še precej časa v spominu, mestnim očetom v tem mestu bi pa priporočal, da naj nastavijo na tako odgovorna in važna mesta bolj "brihtne buče", kot jim imajo sedaj. — Frank Stonich.

Milwaukee, Wis. — 5. decembra t. l. je obhajal soc. pevski zbor "Naprej" desetletnico svojega obstanka, katero je proslavil z izredno krasnim programom. — Predno preidev k zabavi sami, naj omenim tole:

Ko je nastopil zbor pevcev prvič v javnosti, si nikdo ni mislil, da bo zbor tako dobro napredoval bodisi z ozirom na število kakor tudi na svoje delovanje. Toda podlaga, katero so dali ustanovitelji novemu zboru, je bila zdrava, odgovarjala je duhu časa. In na tej podlagi je zbor vaspel, razvil in prišel do visoke te popolnosti, ki je danes. Resnica je, da so bile vsakovrstne ovire in zapreke, ampak zavest, da se deluje za povzdigo četa do umetnosti med narodom in vstranost ustanoviteljev je premagala vse te ovire. In danes ko je po desetih letih zopet zbran oni krožek mož začelnikov, smo lahko ponosni na njih delo in njih nastop, in ponosni smo lahko, da v naselbini Milwaukee prevladuje duh onih mož, misel združevalnega dela, napredka in vzajemnosti. — Pri tem pa ne smemo pozabiti desetletnega neumnega dela in pozitivnosti sodruga George Shulerja in Fr. Puncerja, ki sta največ delovala za proevit soc. pevskega zbora "Naprej" in na-

selbine sploh. — Omenjal ne bom naslednikov ustanoviteljev, ker so v večini znani tukajšnjim rojakom vsled številnih nastopov kot pevci ali igralci. — Nemogoče mi je obširneje pisati o sedanjem zboru in njegovem delovanju, zatoraj naj nekoliko poročam o desetletnici.

Izvajanje programa se je pričelo okrog tretje ure popoldne in prva točka na programu je bila "Marzaljeza" — Houget D'Isle — igrala Phoenix Musical Circle. — Še pred otoritvijo programa se je nabralo precejšnje število občinstva. In ko je pa začelo raz sedev in stoji poslušalo.

2) Nastop ustanoviteljev zbora "Naprej" s pesmijo "Izgubljeni cvet", uglašil Volarič. — Mislim, da rojaki v Milwaukee že dolgo niso imeli prilike slišati tako harmoničnega petja, kot ga je nudil nastop teh pevcev. — 3) Nastop mešanega zbora "Naprej" s pesmijo "Naše gore". — A. Foerster. — Nato je zaigrala godba: "Overtura".

Šesta točka programa je bil dospev gge. Mary Suban in Anne Grandchild s pesmijo: "Beautiful Moonlight" katero sta pelev izborni in žele buren aplavz. — V sedmi točki je zopet nastopil zbor ustanoviteljev v pesmi F. Juvanca "Pastir". Kljuv temu, da je skladba zelo težka je zbor zapel izvrstno. Občinstvo ni dalo miru, dokler se ni zbor zopet pokazal na odrin in zapel: "Kaj se ti fantič...". Za tem je bil na programu četverpesev, mesto katerega je bil pa samospev g. Jce Tesovnika. — Deveta točka programa je bila pesem "Rožmarin" — F. Juvanci, in zadnja točka popoldanskega programa je bila Suppejeva Pique Dame, proizvajala je godba Phoenix Musical Circle. Nato se je razvila prosta zabava in ples.

Oh polomni uri zvečer se je pričel večerni program s pozdravnim nagovorom g. Fr. Novaka. Ker je govoril ravno ob času, ko je prihajalo občinstvo v dvorano, je samoumevno, da je nemir motil govornika in poslušalce. Svetloval bi, da se v prihodnje to vpošteva in da naj se občinstvo zadrži bolj mirno. O tem predmetu se ne bom spuščal v podrobnosti, pač pa mislim, da se bo še kdo drugi oglašil in o tem bolj natančno poročal. — Preidem naj torej k igri "Legionarij". Pri tem pa izjavim, da kaj pišem tukaj o diletantih, ni povsem mnenje izkušeneega kritika, ampak le vtis, kakoršnega je napravila igra na udeležence.

Frank Ermene v vlogi Ferdinand, pl. Basaja je imel preveč presledkov, posebno ko je nastopal Boštjan Jež; drugače je igral dobro. — Frank Tamšev v vlogi Boštjan Ježa je izzval obilo smeha, kot vedno, kljub temu da je bil igralec v gotovih momentih nekoliko pomanjkljiv. Več paznosti! — John Dobnik v vlogi Janeza Raka je dobro izvedel svojo vlogo, le nekoliko preveč je bil razburjen. Malo več poguma in samozaupanja bi ne škodilo. — Viktor Petek v vlogi Janko Ipavca je igral še dosti dobro, seveda tudi tukaj bi bilo treba malo več paznje. Ravno to velja o g. Martin Rožiču, ki je imel vlogo krmeljara, sicer sta pa Rožich in Petek prav dobra igralca. — Frank Ambroz v vlogi vojnega komisarja Antona Brnjaca je imel kretneje dobre, a govoril je tako hitro, da ga ni bilo mogoče razumeti bolj v ozadju dvorane; z rednimi in točnimi vajami bi tudi to popravil. Ga. Mary Suban v vlogi Anc Strnad in ga. Mary Ermene sta igrali, dasi nekoliko pretiho, vendar drugače prav dobro. Posebno zadnji prizor je bil izvrstno igran.

Ne smem pozabiti, da je petje pri igri velikega pomena in ker so igralci tudi peveci, se razume, da so peli dobro. — Manjše vloge so bile igrane povoljno očitvidno pa je, da so bile vaje neredno obiskovane.

Toliko, kar imam jaz omeniti o igri: Bila je igrana dobro, a bila bi lahko še bolj, ako bi se igralci zavzeli za to. Končno upam, da mi oprostite, ker izražam vtis igre, sicer pa ostajam vedno — Prijatelj dramatike.

Star City, W. Va. — V enem tukajšnjem premogorovni je ponesrečil 3. decembra t. l. rojak Frank Ratale, član društva "Slovenski rožmarin" št. 288 SNPJ. Pri premikanju jamskih vozč-

kov je prišel tako nesrečno med vozčice, da je dobil težke poškodbe na nogi. — Rojaki, tukaj imate zopet vzgled, kako hitro delavec ponesreči pri svojem delu. Zjutraj gre zdrav in vesel na delo, domov ga pa že prinesejo pohabljenega. Iz tega vzroka, "Rožmarin", ampak pristopite v tukajšnje podporno društvo "Rožmarin", ampak pristopite takoj, danes, ker jutri je mogoče že prepozno. To je samo v vašo korist in v korist vaših dragih.

Tukajšnje podporno društvo "Rožmarin" napreduje zelo dobro. Težak je bil začetek, kot je sploh pri vsaki stvari. Dobro se še spominjam, kakšne težave in koliko agitacije je bilo potreba predno se je društvo ustanovilo. In sedaj se pa že kažejo vspehi. Vedno več članov, in ako bo šlo tako naprej, bodo kmalo vsi rojaki naseljeni tukaj pri temu društvu. In ako bi bilo nekoliko več agitacije, bi bilo število članov še večje. Vsled tega apeliram na vse člane tukajšnjega društva, da razvijajo živahno agitacijo in da pridobivajo nove člane. Kajti še veliko rojakov je v tukajšnji naselbini kakor tudi bližnji okolici, ki še niso člani nobenih društev in ki bi gotovo radi pristopili, ako bi jim kdo pojasnil ugodnosti, katere nudi Slovenska narodna podpora.

jednota. Marsikateri se je tudi izrazil poprej, ko še ni bilo nobenega društva v tej naselbini, da bi rad pristopil, ako bi bilo kako društvo. Rojaki, sedaj imate zelo ugodno priliko, ker smo ustanovili društvo, in lahko pristopite. Ne odlašajte, da ne bo prepozno. Dolžnost slehernega človeka je, da skrbi za sebe in za svoje drage, in vsled tega je dolžnost slehernega, da se zavaruje za vsak slučaj nesreče, boleznin ako umrje, da ne pusti svojih dragih v bedi in pomanjkanju. Vsled tega pristopite k tukajšnjemu društvu, dokler ste še čili in zdravi. S tem boste storili vašo dolžnost napram sebi in vašim dragim. — Jostp Zeleznikar, član društva št. 388 SNPJ.

DENARNI TEG.

Vrednost denarja po kvotaciji "Trgovske posojilne in hranilne kompanije" za čke na \$25,000 aji več pri izmenjavi med bankami.

	16. dec.	15. dec.	tedn.	letn.
Paris	\$3.94	\$ 5.30	\$ 5.35	\$ 5.93
Italija	3.55	3.48	3.53	3.10
Antwerp	3.25	3.17	3.22	10.99
Brux	15.45	15.45	15.45	15.45
Holandska	21.15	20.90	20.45	21.15
Svedska	19.55	19.50	19.25	21.35
Norveška	14.35	14.30	14.30	20.40
Danska	15.20	15.20	14.70	15.94
Finska	2.40	2.40	2.40	3.11
Španija	13.15	13.15	12.90	13.20
Nemčija	1.25	1.25	1.25	1.29
Grčija	7.55	7.55	7.45	14.90
Avstrija	.51	.51	.52	.70
Rumunsko	1.25	1.25	1.45	5.10
Jugoslavija	.35	.35	.35	1.42
Poljska	.37	.37	.37	1.27
Cehoslovakija	1.15	1.15	1.17	1.99

Kvotacija je v ameriških centih. Na pr. \$3.57 pomeni sto italijanskih lir, 80 pa sto jugoslovanskih kron.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Književna matice) je pravkar izdala prvi dve knjigi:

"Zajedalci". Spisal Ivan Molek. Socialna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje težke posledice suspenziranja zakona in mazaškega zdravljenja spolnih bolezni. Resnična slika gnilih družabnih razmer. — Knjiga je trdo vezana v fine platnice, ima, 304 strani in stane s poštnino vred \$1.75.

"Zakon biogenetije". Spisal J. Howard Moore, prevel J. M. Poljudna znanstvena razprava o razvoju živali in človeka in ponavljanju fizičnega in duševnega razvoja pri slehernem potomstvu. Ta knjiga je ključ do mnogih tajnosti in pojasnjuje razne instinkte, ki jih vidimo vsak dan pri otrokih. Knjiga ima 122 slik, je trdo vezana, šteje 86 strani in stane s poštnino vred \$1.50.

Kdor naroči obe knjigi, prejme knjigi, in sili na tri dolarje poštnine prosto. — Z naročilo je poslati denar po Money Order, ček ali v gotovini v registriranem pismu.

Kdor ljubi dobro, podučno čtivo, naj takej naroči obe knjigi in ne bo mu žal.

Vsa naročila prejema tajnik Leposlovno-znanstvene knjižnice S. N. P. J.:

Frank Aleš
2124 So. Crawford Ave.
(Adv.) — Chicago, Ill.

Zandari in policaji v pretepu.

STIRJE AMERIŠKI POLICAJI IN SEDEM DOMAČINSKIH KONSTABLERJEM MR. TVIH.

Bila je prava regularna bitka.

Manila, Filipinsko otočje. — Med ameriško policijo in filipinskimi konstablerji, ki opravljajo zandarijsko službo na Filipinskem otočju, je prišlo do krvavega boja. Ubiti so bili trije ameriški policaji, armadni poljski pištoler in sedem filipinskih zandarjev. Mnogo razgrajev je bilo razpihano na obeh straneh.

Mir je nastal, ko sta na pozoriščni bitki dosepla brigadni general Crame in policijski načelnik Bopp. General je ukazal pretepačem, da naj odidejo v kasarne, ki ubogali.

Kako so nastali nemiri, krožijo razne vesti. Neka govorica pripoveduje, da je pretep nastal, ker je neki konstabler ustrelil ameriškega policajca. Iz kasarne je vdrlo petdeset konstablerjev, ki so bili zaprti v njih. Bili so oboroženi in na puškah so imeli nasajene bajonete. Ko so dospeli do policijske postaje, so odprli nanjo ogenj s puškami.

Polkovnik Lucien R. Sweet, nadzornik konstablerjev, pa pravi, da so nemiri nastali, ker je policajca aretirala žena nekega konstablerja v nedeljo. Polkovnik Lucien pravi, da je bila na ženi stragna obleka na tak način, da prične vreti kri vsakega pravega moža.

Nemiri so pričeli pri policijski postaji Luneta, ki se nahaja za naj mestnega zidovja.

Major Ramon Fernandez izjavlja, da konstablerji tvorijo veliko nevarnost, ker so nastanjeni v Manili. Predlagal bo governeru, da se premestijo iz mesta.

ŽUPNIK IN FARANI.

Ali revolucija v fari.

Kenosha, Wis. — Ovece v rimsko katoliški fari "Sv. Rožnega venca" pase župnik Peter Peradi. Ine pove, da so njegovi farani Italijani, ki se potrebujejo pomoči, da pridejo po smrti v nebesa. Župnik Peradi ni prišel večkrat v farno, ampak pase njemu izročene ovece že nekaj let. Pred dvema letoma je umrla bogata ovesa in je zapustila cerkvi deset tisoč dolarjev. Od tega čaka je nastal prepri med ovci in pastirjem v fari. Ovece so rekly, da denar spada cerkvi, pastir pa pravi, da je on pastir in da imajo ovece ubogati, da se bo z denarjem tako ravno kot ukazuje pastir. Spor je naraščal in končno je postal tako obseden, da so ovece poslale svojemu pastirju tale ultimatum:

"Damo Vam osem in štirideset ur časa, da zapustite prostovoljno cerkev "Sv. Rožnega venca," če ne, Vam pa postavim iz nje vsa italijanska kolonija. To izjavo je podal odbor omenjene kolonije. Ko je župnik dobil tale ultimatum, se mu ni prav nič mudilo iz fare, ampak je odpotoval lepo v Milwaukee k nadškofu. Govorice se slišijo, da bo nadškof podpiral župnika. Pred svojim odhodom je rekel župnik, da se ne bo odiral na želje faranov, ampak se bo po tem ravno, kar mu ukaže nadškof.

Med italijanskimi farani pa vré. Ze zadnjo nedeljo je prigsil župnik za policijsko asistenco, ki je bral mašo.

Farani ga tudi tožijo, da je izročil cerkev svoji sestri, ko je pred dvema mesecema odpotoval v Italijo. Nobeden izmed faranov ni imel besede, ampak govoriti je imela pravico le sestra. Pritožuje se tudi, da so italijanski farani zgradili dvorano, toda rabiti je ne smejo. Pravijo, da je župnik pravi diktator.

Odbor faranov pravi, da ne bo preje miru, dokler fajmošter Peradi ne gre iz fare. V resnici bo pa tako, kot bo rekel nadškof. Farani se bodo kmalu prepirali, da nimajo prav nič govoriti, čeprav so cerkev in farovč zgradili s svojimi žulji. Takih zgledov je bilo že dosti, če so farani rekli, da mora župnik iti, da je župnik ocal, če so pa rekli, da naj župnik ostane, je pa škof rekel, da župnik gre in župnik je šel. Rimsko katoliška cerkev niha za svojo podlago demokracije, ampak odana je na avtokraciji.

KOMISIJA V TEXASU JE DOLOČILA MINIMALNO MEZDO ZA DELAVKE.

Austin, Tex. — Industrijalna komisija je določila, da prejema telefonistke, delavke v pralnica, tovarnah in trgovskih podjetjih dvanaest dolarjev minimalne tedenske meze. Meza je lahko višja, toda nižja ne sme biti. Za obed pa lahko podjetniki računajo le dvajset centov, ako je v tovarni restavracija.

PLEMENSKI BOJ V KANSASU.

Independence, Kans. — Tukaj je prišlo do boja med belopoltniki in zamoreci, v katerem sta bila ubita neki belopoltni deček in neki zamorec.

RUSKI SOVJETSKI ZASTOPNIK MARTENS BO DERORTIRAN.

Washington, 17. dec. — Tajnik za delo, W. B. Wilson, je večerj odredil, da se Ludwig C. A. K. Martens, zastopnik ruske sovjetske vlade, deportira iz Združenih držav. Izgon je bil odrejen zato, ker Martens pripada k organizaciji, katere "deluje za strnoglavljenje vlade Združenih držav".

Kogar mislijo bogovi pogubiti itd.

LJUDJE SE V STANOVANJU NISO VARNI PRED AVTOMOBILOM.

Youngstown, O. — Ko je Hughesova družina sedela pri obedu, je nepričakovano pridrivil v obedovalnico avtomobil, nad katerim je voznik izgubil kontrolo. Mrs. Hughes in njen sin Alvin sta prišla pod avtomobil. Mati je bila na mestu mrtva, ker si je zlomila tilnik, dva sina sta pa zadobila težke poškodbe. Vse pohištvo v obedovalnici je bilo zlomljeno in razbito.

POTRES JE BIL POD MORJEM.

Washington, 17. dec. — Potres, katerega je večerj zjutraj zaznamoval seismograf na tujakšnji vladni opazovalnici in o katerem pravijo vsi, da je "bil najhujši v zadnjih dveh letih", se je moral pripetiti nekje na morskem dnu, kajti v zadnjih 24 urah ni bilo nobenega poročila o potresni katastrofi na suhem. Potres je moral biti oddaljen 2000 milj od Washingtona proti severozapadu in ta kraj je v severnem Pacifiku. Potresomer je beležil sunke od šeste do osme ure zjutraj. Opazovalne postaje v vzhodnih državah in v Chicagu so tudi istočasno zaznavale potres.

NARASČAJ ZAMORSKEGA PREBIVALSTVA V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Zamorsko prebivalstvo v Chicagu se je pomnožilo v zadnjih deset letih za 65,491. Zdaj je v Chicagu 109,594 zamorcev.

Inozemstvo.

Angleški častnik ubit v Nemčiji. Berlin, 17. dec. — "Vorwarts" poroča, da je bil večerj ubit neki angleški častnik v Kattowitzu, gornja Šlezija. Častnik je bil ubit v prepiru v hotelu in njegov morilec je bivši nemški častnik.

Kanada in Nemčija v trgovski zvezi z Rusijo.

Montreal, Kanada, 17. dec. — C. A. Boyer, ki se je pravkar vrnil iz Londona, je prinesel poročilo za več milijonov dolarjev kanadskega blaga za sovjetsko Rusijo. Boyer je v Londonu konferiral s Krasinom, domovogrede pa z Martensom v New Yorku. Boyer pravi, da bo ruska vlada naročila za 50 milijonov dolarjev materiala iz Kanade.

Berlin, 17. dec. — Nemška vlada bo v najkrajšem času sklenila diplomatsko in trgovsko zvezo z vlado v Moskvi.

Irska vojna.

Dublin, 17. dec. — Okrog sto sinfajnovcev je večerj napadel policijske patrulje blizu Newporta. Štirje črnorujci so bili ubiti in eden je težko ranjen. Napadaleci so pobrali policistom orožje in izginili.

Dublin, 17. dec. — Vojaške oblasti so pripravile tukaj novo taborišče za vojaške čete, ki pri-

dejo iz Anglije. Štirje bataljoni so že prišli in osem bataljonov pride v nekaj dneh.

Sinfajnovska okrajna sveta v Claru in Kerryju sta sprejela resolucijo, ki se glasi, da irski republikanski parlament je edina oblast, ki more sklepati mir z angleško vlado.

Cork, Irska, 17. dec. — Angleški vojaki so nabili na javnih mestih pastirski list katoliškega škofa v Corku, ki je izjavil, da bo izobčil iz cerkve vsakega republikana, ki je obtožen oboroženega napada na policijo in vojake.

Črnorujci so večerj požgali vas Halet in več kmetskih hiš v okolici. Prebivalci so pobegnili.

London, 17. dec. — Vesti, da se višji voditelji katoliške cerkve na Irskem zelo trudijo za premirje pred božičnimi prazniki, se ponavljajo. Lásti poročajo, da Lloyd George morda dovoli zborovanje irskega parlamenta pod pogojem, da razpravlja o miru.

Angleži izpraznili Tabriz v Perziji.

Washington, 17. dec. — Državni department je prejel vest, da so evropski in ameriški naselenci zapustili Tabriz pod pritiskom razsajajočih boljševiških elementov v Perziji. Osojbe ameriškega, angleškega in francoskega konzulata je odšlo v Teheran. Sovjetske čete v severni Perziji se ne prestopajo gibljejo.

Ogri internirajo žide.

Dunaj, 17. dec. — Iz Budapešte javljajo, da je ogrska vlada sklenila internirati vse inozemske žide, ki bivajo na Ogrskem. V zadnjih par dneh je bilo okrog 500 židovskih družin ugrabljenih in potegnutih s postelje sredi noči ter odpeljanih v taborišče.

Socialistična zmaga na Portoriku.

San Juan, Portoriko, 30. nov. — Pri volitvah dne 2. novembra je bilo izvoljenih pet socialistov v domačo zbornico; med temi je eden senator in štirje poslanci v nižji zbornici. Dalje so bili socialistični kandidati izvoljeni v devetih občinah in posamezniki v 29. mestih. Socialistična stranka na Portoriku je podvojila glasove od zadnjih volitev.

Francoski vojni minister je rezigniral.

Pariz, 17. dec. — Andre Lefevre, vojni minister, je podal ostavko, ker se ne strinja z novo vladno predlogo glede vojaške službe. Predloga določa, da vojaški služijo 18 mesecev. Lefevre je pa hotel, da obvezna služba traja dve leti.

Bolgarija ne mara Vranglovih čet.

Sofija, 16. dec. — Zastopniki zaveznikov so naprosili bolgarsko vlado, da naj sprejme v zavetje 10,000 donskih kozakov, ki so služili v Vranglovi beli armadi. Vlada se ni odgovorila, toda ljudstvo je proti sprejemu ruskih caristov, kajti Bolgarija je že dovolj poplavljen z Denikinovimi begunci.

Avstralski delavci za svobodo Debsa.

Adelaide, južna Avstralija. — Delavska stranka v Avstraliji je na svoji konferenci sprejela protestno resolucijo proti nadaljnemu držanju Debsa v zaporu. Stranka je pozvala delavske organizacije po vsej Avstraliji, da pošljejo protestne brzojavke justičnemu departamentu Združenih držav.

DELAVSKA REVOLUCIJA NA ČESKEM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

resnici. Po njihovem mnenju je najmanj milijon delavcev in bivših vojakov brez dela; če se pa še prištejejo žene, otroci in drugi soprodniki, ki zavise od brezposelnih, tedaj je najmanj štiri milijone oseb prizadetih.

Brezposelnost je razširjena po vseh industrijskih mestih. Bivši vojaški so ustanovili svojo posebno organizacijo "Zvezo brezposelnih", katero vodijo bivši častniki. V organizaciji je do zdaj še disciplin, toda voditelji se pritožujejo, da se med bivšimi vojaški vedno bolj razširja boljševiški duh in oni ne bodo mogli kontrolirati velike mase brezposelnih, ako se razmere kmalu ne izboljšajo.

Izvrševalni odbor Labor Party zahteva, da vlada plačuje vsake-

mu brezposelnemu deset dolarjev tedensko, ženskam, ki so brez dela, pa \$6.25; dalje mora vlada dati posebno določilo za odvisne sorodnike brezposelnih. Po tem računu je treba takoj poldrugi milijon dolarjev in v desetih tednih bi vlada izplačala 25 milijonov brezposelnih podpore.

Vlada pa ima druge načrte, ki so naravnost škodljivi organiziranemu delavstvu. Tako na primer predlaga minister za delo, da stavbinske unije vzamejo 50,000 mož in jim preskrbe delo v stavbinski stroki. Unije se naravno upirajo temu, kajti toliko število nezaposelnih delavcev bi demoraliziralo organizacije.

London, 17. dec. — Iz Berlina javljajo, da je v Hallu na Saksoskem razglašena generalna stavka vsled izгона dr. Sterna, urednika komunističnega lista, ki je pristojen v Avstrijo in je bil tja deportiran. Mesto je v temi in ves železniški promet počiva. Delavci groze z generalno stavko po vsej Nemčiji.

BUTTE, MONT.

Namenil sem se, da objavim vsa imena darovalcev in svote, katere so darovali rojaki v orbrambo rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v zaporu. Ta svota je bila odposlana na uredništvo Italijanskega lista "L'Unione". V imenu John Kočevarja se zahvalim vsem darovalcem.

PRVA POŠILJATEV: Steve Michaleh \$1; N. J. Larko, \$2; Peter Cayner 0.25; Vincent Krismovieh 50c; Matt Pukeka 50c; Mike Nankavich \$2; Louis Bisiek 50c; Matt Haniek 25c; Mike Mufch 25c; John Ludgerich 25c; Joseph Klanx 25c; Joe Garsha \$1; John G. Gatz \$1.50; Anton Sade \$1.00; Nick Pruss \$1.00; Peter Kranitz \$1; Matt Star \$1; John Brakovich, \$1.00; Tony Brakovich \$1.00; Joe Umek 50c; Anna Brakovich \$1; Geo Gergurich 50c; Joe Malenich \$1.50; Jennie Sager \$1; Anton Cash \$1; Joe Bud \$1; Paul Mahkena \$5; William Kuffner 25c; Frank Prusa 50c; Steve Soda \$1; Nick Raich 50c; Lawrence Mautz \$5; George Mukish \$1; George Shuty \$1; Joe Mautz \$1; John Clements \$2; Joe Plut \$1; Joe Pruse \$1; Joe Percevin 50c; Mrs Louis Sukovich \$1; John Hobe 50c; Joe Petrich 50c; Anton Tolaa 50c. — Skupaj \$50.00.

DRUGA POŠILJATEV: John Kambich \$1; Martin Evatz \$5; Steve Mauser \$1; John Simonich \$1; Jacob Malenock \$5; Tom Gergurich \$1; Frank Meglen \$1; John Meglen \$1; Joe Kranjak \$1; V. Buls \$1; John Perudeh \$1; Anton Agulin \$1; Joe Malenock 50c; Frank Zupan \$1; Martin Simonich \$1; John Klun 50c; Matt Vedrich 75c; Frank Struznik 50c; Matt Plut \$20.00. — Skupaj \$44.25.

Math Plut,
142 Cherry Str. Butte, Mont.
(Dec. 18.)

JAVNA ZAHVALA.

Slavonie Immigrant Bank
436 W. 23rd St. New York, N. Y.

Dragi prijatelji:
Prejel sem danes poslano mi prejemno potrdilo o denarju katerega sem poslal g. Ivanu Gašperju v Vitrovitice v Slavoniji, v znesku od Kron 60,575 in vidim, da je sprejel denar v teku manj od enega meseca. Denar mi je bil izplačan v cellem znesku brez odbitka kakršnih stroškov. Na poštenem poslovanju in hitri izvršitvi pošiljatev se Vam lepo zahvaljujem in vas priporočam vsem ostalim rojakom. Vaš
Stefan Hausknecht,
Box 145 Crestline, Ohio.
(Dec. 18.)

PRISILJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO.

Ameriški konzulati v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenja v Ameriko po 4. marcu, 1921.
Kdor hoče dobiti dovoljenje v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da ovesa v starni kraji dobi dovoljenje od ameriškega konzulata pred 4. marcem, 1921.

MATIJA SKENDER.

Javni notar za Ameriko in stari kraj.
5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa.
Sifkarta iz Trsta v New York stane \$85.00.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: Vojan Gubina, predsednik Anton Hrovat, Box 145, Crestline, Ohio. Zastopnik: Math Plut, tajnik: John Kočevar, Box 145, Crestline, Ohio. S. Tavoran, upravni glavar: Filip Gubina.

POŠTNI ODBOR.
John Underwood, predsednik, 400 W. 34. St., Springfield, Ill.; Martin Schuchter, Box 374, Rochester, Ohio; Jan Radick, Box 424, Madison, Pa.; Frank Bannick, Box 1000, Cleveland, Ohio; John Sprague, 1000 First St., La Salle, Ill.

OLIVNI ODBOR.
OSREDNJE OKROŽJE: Paul Rosen, predsednik, 2007-25th St., Chicago, Ill.
VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Peterich, Box 424, Springfield, Pa.
KAPADNO OKROŽJE: Anton Scher, Box 104, Crestline, Ohio; John Underwood, Box 145, Crestline, Ohio; John Sprague, 1000 First St., La Salle, Ill.

Nadzorni odbor.
Matt Petrovič, predsednik, 18517 Waterloo Rd., Colton, Ohio; John Ambroski, 418 Pierce St., Evelyn, Ill.

Tiskovni odbor.
Vojan Gubina, John Underwood in Matt Petrovič.

Zdravstveni odbor.
FREDERSONIK: Frank Alia, Box 24, Crawford Ave., Chicago, Ill.; John Trölt, Box 101, Lawrence, Pa.; John Owen, 245 Hazelwood, Detroit, Mich.; Joe Shy, 1101 E. 25 St., Cleveland, Ohio; Mary Udevik, 1044 So. State Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6005 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": John Kočevar.

POZOR! — Korrespondenca s gl. uredništvi, ki deluje v zvezi s poslovanjem, naj se pošlje na gl. uredništvo: S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE POŠTNE SE NASLOVI: Bolnišnica, upravniki S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATEV IN STVARI: ki se pošljejo gl. izvrševalnemu odboru in pošljejo na naslov: Tiskovni S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S SLUGARSKIMI POSLI: se pošljejo na naslov: Skupščina S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glave glavnice in gl. izvrševalni odbori se naj pošljejo na: Petrovič, predsednik nadzornega odbora, 18517 Waterloo Rd., Colton, Ohio.

Vsi prihodnji na gl. poročni odbor se naj pošljejo na naslov: John Underwood, 400 W. 34th St., Springfield, Ill.

Vse prihodnje proti uredništva glavnice se naj pošljejo na naslov: Predsedništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, navedeni v zvezi s poslovanjem, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota.

Ustanovljena 17. januarja 1907 v Chicagu, Illinois.

Naročniki Pozor!

Znamenje (Januarjal-21) pomeni, da vam naročnik na poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljeno valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. F. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evrope stane za pol leta \$4.00, za celo leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70.

Namčnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA",
2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

SREČEN BOŽIČ

TELEGRAM DENAR

EMIL KISS, Bankir

133 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

Za malo svoto \$2.50 morete poslati denar v domovino brezjavnim potom.

To je edini način, da pošljete darilo vaši družini in prijateljem še pred božičem.

Na ta način jih bode razveselili in jim vzbudili prijetne misli na vas, pri onih ki pričakujejo vaše pomoči.

Potrudite se, da jim napravite res srečne in vesele božične praznike.

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste še kaj pomagali vašim trpečim sorodnikom v domovini? Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim to nadalje kaj poslati.

Ne pozabite, da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša potreba je vedno med najboljimi. Pri pošiljanju vašega denarja se vedno poslužite naše trdke. Vam gotovo ne bode nikdar žal, ker naše cene so najnižje in isplativo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokazamo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 4% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge. Našim potnikom prekrbimo vse potrebne listine (pose) za potovanje in uradimo vse BREZPLACNO.

Vam prekrbimo svojca iz starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Za vsako potrebo pridite osebno ali pa pišite na:

NEMETH STATE BANK.
IVAN NEMETH, predsednik.
10 E. 22nd Str. NEW YORK, N. Y. 1897 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

Hudi očitki klerikalnemu kandidatu Pinzgauja. Fran Kovač, poslanik s Gorenjskega, je naslovil na klerikalnega kandidata Pinzgauja hudi očitki, da je L. 1918. napram kmetom ob preiskavanju živine v Lescah zakrivil zločin pokrošene goljufije, ter da spada v zapor, ne pa na kandidatsko listo. No, lepa reč!

Kako se izpreminjajo časi! V Sinju v Dalmaciji se je ob času volilne borbe zgodil v cerkvi tale slučaj: Ko je duhovnik v svoji pridigi pridigoval tudi o političnih strankah, ga je kmet Mate Bošnjak prekinil: "Govorite o evangeliju in ne o politiki!" — O nekem takem slučaju smo slišali tudi, da se je dogodil pri nas na Dolenjskem. Časi se izpreminjajo!

Italija isprazni Dalmacijo in Logatec meseca decembra. Zagreb, 22. nov. "Jutranji list" javlja iz Beograda, da je naša vlada sprejela od Italijanske vlade obljubo, da D'Annunziojevo delovanje kmalu ne bo imelo nobenega pomena in da se bo že prihodnji mesec mogle pričeti z izvršitvijo rapalske pogodbe. Italijanske čete bodo še meseca decembra zapustile nam priznana ozemlja.

Shodi v Beli Krajini. Naša Jugoslovanska socialna demokratska stranka je priredila dne 21. novembra v Beli Krajini več shodov, tako v Šemiju, Črnomlju, Podzemlju, Gribljah, Metliki in drugod. Govorili so sodrug Anton Kristan, Jelenič, Hoenigsmann, Krbovec, Raner in drugi. Shodi so bili prav lepo obiskani. — Tudi vse druge stranke so priredile precej shodov. Klerikalni dr. Mohorič se je vozil po Beli Krajini v državnem avtomobilu ter s tem pokazoval, da zna "štediti" državno premoženje. Za JDS sta vršila shode poverjenik dr. Ravnikar in Fux. Naša stranka je sedaj prvič prišla med Belokranjce. Po dosedanem se kaže lep uspeh.

Kaj so vse počenjali pod parolo "Za slovenski narod na Ko-

roškem" in pod upravo klerikalne ljubljanske vlade. Kakor znan, je delegat minister Jonanovič po žalostnem izidu plebiscita objavil težke obtožbe v pogledu prehrane koruškega prebivalstva v coni A pred plebiscitom. Vlada je imenovala posebno komisijo, ki je začela preiskovati vse nerednosti in brezvestnosti, ki so se izvršile na Koruškem. Ta komisija je najprej začela preiskovati zadevo v Ljubljani. Tu je trajala preiskava pet dni, nakar je komisija odpotovala v Celovec, da je na lieu mesta ugotovila še nekatere podrobnosti. Komisija je svoje delo dokončala ter se vrnila v Ljubljano. O vseh manipulacijah, zlasti iztihotapljenju živil bo komisija podala obširno poročilo ministrskemu predsedstvu v Beogradu. Kakor smo informirani, je komisija takoj po otvoritvi demarkacijske črte med obeh glasovnih enama iztihotapilo v vagonih, na tovornih avtomobilih in vozovih velikanske množice živil v cono B in v Celovec. Govore okoli 100 vagonov živil. Dalje je zanimivo, da so brezvestni spekulanti spravili še tik pred plebiscitom en poln vagon tobaka.

Roparski napad. V borno hišo kočarice Marije Žakomelj v Koprivniku pri Oslci je stopil z velikim nožem v rokah mlad, zelo čedno oblečen ropar ter je z groznim glasom narahnil: "Denar, baba, ali smrt!" Nad glavo ji je zavilitel nož. Ženica v smrtnem strahu je roparju odprla svojo omario ter mu pokazala vse svoje bogastvo. Ropar ji je odnesel okoli 700 K. 6 dolarjev, 80 italijanskih lir, srebrno uro in druge malenkosti. Ropar je brez sledu izginil.

Več sto vojnih ujetnikov Jugoslovancev se nahaja v Indiji interniranih od tamošnje vlade: tako poročajo nekateri vrtniki se vojni ujetniki! Pozivljajo vlado, da preskrbi njihov povratak v domovino.

Italijanske čete zapuste Koruško. — Beljak, 20. nov. — Kakor javlja "Villacher Tagblatt" bodo kmalu povelja, ki ga je prejelo brigadno poveljništvo v Be-

ljaku, italijanske čete prihodnje dni zapustile Koruško. —

General Wrangel pride v Belgrad. Wrangel pride v Belgrad. Rusko postajništvo je že pripravilo zanj in njegovo osebje stanovalje. Lepa reč!

VESTI IZ PRIMORJA.

Aneksija Julijske Benečije v teku enega meseca. Rim, 20. nov. Zdi se, da bo poročilo o zakonskem načrtu rapalske pogodbe že prihodnji ponedeljek predlože poslancem, in da bo razprava začela že v torek. Ker se ne predvideva dolge razprave bo mogoče načrt po par dnevih priti pred senat, tako da bi se mogla formalna aneksija Julijske Benečije h kraljestvu Italije izvršiti že v prvi polovici bodočega meseca — ako ne pridejo nepričakovani dogodki.

Rudarsko gibanje v Idriji in Rabilju. Rudarsko gibanje se je začelo tudi v Julijski Benečiji. Idrijski in rabeljski rudarji so 13. pr. m. predložili spomenico, v kateri zahtevajo povišanje plače in druge pribojške gospodarsko-moralnega značaja. Ker so rudarji v Idriji in deloma tudi v Rabilju last italijanske države, je bila spomenica predložena generalnemu civilnemu komisarju v Trstu.

Dne 21. nov. so začele pri rudarskem uradu v Trstu razprave o navedeni spomenici. Bili so prisotni zastopniki idrijskih rudarjev, katere je vodil Pietro Nazzari, generalni tajnik italijanske zveze rudarskih uslužbencev, in sodrug Anton Vaupotič za delavsko zbornico.

Razprava, ki se je vršila celi dan, ni odobrila nikakega praktičnega rezultata in valed tega so je pogajanje preložilo.

Rudarji so zahtevali nov plačilni sistem po kategorijah mesto onega, ki je sedaj v veljavi, toda tej zahtevi niso ugodili zastopniki vlade. Nato so zahtevali splošni povišek 6 lir za moške in 5 lir za ženske na dnevni plači. Ni ti ta zahteva ni bila sprejeta. Vladni zastopnik je ponujal naj-

prvo 4 lire za moške in 3 lire za ženske, a nato 5 lir za moške in 4 lire za ženske.

Ko je delavska komisija uvidela, da je sporazum nemogoč, se je podala k generalnemu civilnemu komisarju, da se vendar doseže dogovor. Civilni komisar je izjavil, da je njegova oblast omejena in da mora v svrhu večjih koncepcij dobiti dovoljenje iz Rima. Valed tega so rudarji sklenili, da pošljejo v Rim generalnega tajnika narodne zveze rudarjev, da se pogaja neposredno z Vrhovnim pogajanjem, ki se tičejo 1200 slovenskih delavcev v Rabilju, se udeležijo tudi zastopniki Splošne delavske zveze in poslanec Umberto Bianchi, predsednik narodnega konsorcija za rudarsko industrijo.

Razpravljalo se bo v predlogu, da prevzame delavstvo neposredno upravo gorinavedenih rudnikov pod nadzorstvom združnega rudarskega konsorcija.

Spor se ne tiče samo rudarskih delavcev marveč tudi državnih rudnikov v Rabilju, ki dobivajo dvakrat manjšo plačo, kakor oni uradniki, ki so nameščeni pri privatnih rudnikih v istem kraju.

Tudi gozdarski delavci so predložili spomenico, v kateri zahtevajo povišek dnevne plače za 3 lire.

Kakor rudarji, tako so tudi gozdarski delavci odločni, da se bojujejo do končne zmage.

Žalostni sadovi plesa. 20. nov. se je vršil v Šempolju (pri Nabrežini) ples. Med domačinoma, kmetovalcem Pahorjem in kamnosekom Plesničarjem, je prišlo med plesom do hudega prerokanja. Pahor je namreč dvoril sestro Plesničarja. Slednji ni prenašal, da pleše njegova sestra s Pahorjem, ki je znan po celem Šempolju kot mladenič nasilnega značaja. Po ponovnih brezuspešnih opominih je Plesničar odločno zahteval od Pahorja, da neha plesati s njegovo sestro. Razjarjeni Pahor skoči na Plesničarja in ga dvakrat udari s pestjo; nato potegne še samokres in ustrelil parkrat nanj. Ubogi Plesničar se je zgrudil težko ranjen na tla. Domačini so odpeljali ranjenca v tržaško mestno bolnico, kjer je bil sprejet v četrti oddelku. Njegov položaj je jako nevaren. Kmalu po izvršenem zločinu so karabinjerji aretirali napadalca v Nabrežini.

Iz sovjetske Rusije.

Zunanja trgovina sovjetske Rusije. "Ekonomičeskaja Žizn" govori v nekem članku o zunanji trgovini ruske sovjetske republike v poslednjih treh letih in opozarja, da so vlade za časa Denikina, Kolčaka in drugih kotrarevolucionarnih generalov uvažale le razkošne izdelke in le v najmanjši meri potrebne stvari. Nasprotno se je ozirala Sovjetska Rusija kljub vsem težkostem, s katerimi je bil spojen uvoz, na splošne življanske potrebe in je uvažala stroje, kovinske izdelke in druge orodje za gospodarsko obnovo dežele, kakor papir, kemikalije, zdravila in drugo. Istočasno so sovjeti pripravili velike zaloge za izvoz.

"Vestnik piše takole: "Ruska vlada bo nakupila v letu 1921 v Ameriki za 1 milijon dolarjev blaga in bo plačala te izdelke v zlatu, platinu, manganu, bakru, stavbenem lesu, kožah, žitu in drugih surovinah. Velike množine tega blaga so že naložene na ladajah. Amerikanski sindikat Vanderlip je za takojšnjo vpostavitve trgovskih odnosov z Rusijo, in za popolno odstranitev angleške blokade. Ruska vlada poseduje popolno zmoglost, da izpolnjuje vsako trgovinsko pogodbo s državljanji Zvezdjenih držav. Je v njenem interesu, da pospešuje gospodarske odnose, ki slonijo na takih pogod-

bah. Sovjetska vlada je danes, najstarejša vlada v Evropi. Njeno ministrstvo je že tri leta neizpremenjeno česar se ne more trditi od nobene evropske države. Vsi deli Zvezdjenih držav bodo s povzetjem trgovskih odnosov le mnogo pridobili.

Kulturno delo. "Pravda piše": Osnovni odbor proletarskega kulta organizira razstavo delavcev proletarskega kulta. Proletarsko-kulturne organizacije na deželi so že poslane na razstavo več kot 200 umetniških del. Razstava začne, ko se otvori dru-

gi vseski kongres proletarsko-kulturnih organizacij, ki se vrši 15. decembra. Razstava bo obsegala različne umotvore na polju umetnosti in znanosti.

Večerne šole za delavce. V svrhu povzdiže tehnične izobrazbe na polju tiskarske industrije je sklenila konferenca moskovskih založnikov, da se upetje večerne kurse v vseh večjih obratih za delavce od 18—40 let. Ravnotako se organizira tehnične šole za mlajše delavce, da se izobražijo in pripravijo na vodstvo in upravo produkcijskih organizacij.

VZNEMIRJAJOČI KAŠELJ

Hripavost, segačenje v grlu in mnogo in različnih bolezni vsled prehlada in vnetja bronhialnih cevi, je treba takoj zaustaviti, da se izogne resnim situacijam in komplikacijam.

Severov Balzam Proti Kašlju

(preje Severov balzam za pljuča)

bo, če ga takoj vzamete, preprečil slabe posledice prehlada, pomagal kašlju, ublažil vnetje in odvrnil mnogo trpljenja. Prijeten za zavžitek bodisi za otroke ali odrasle. Imejte ga pri roki v vaši omari za zdravila, pripravljenega za prihajajoče zimske mesece. Po vseh lekarnah.

V dvojnih merah: 25c in 50c.

Severjev novi slovenski Almanah za 1921 je izšel.

Dobite iztis našega novega Almanaha od svojega lekarja. Zastonj, samo vprašajte zanj. Če ga ne dobite v vašem kraju, pišite na nas direktno in priložite za 2c pošt. znamko.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS IOWA

CUNARD LINE

PARNIK S. S. SAXONIA,

14,300 ton, Jan. 13.

Cena kabinam \$180.00 in \$5.00 vojni davek.
Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davek.

Največji parniki naravnost V HAMBURG.

Cena v tretjem razredu za Odeburg via Hamburg je \$129.20 in \$5.00 vojni davek.

Zastopnik te družbe je v vašem mestu, oglašite se pri njem.

CUNARD LINE

PARNIK "PANNONIA"

odpluje dne 22. januarja

V DUBROVNIK IN TRST

Cena tretjem razredu je\$125.00 in \$5 vojnega daveka.

V vašem mestu je zastopnik te družbe. Oglašite se pri njem.

CUNARD LINE

V 9 DNEH

v Hamburg in Passau mimo Anglije.

Aquitania. Jan. 25, 1921

Cena za tretji razred:

V Hamburg\$125.00

V Passau\$129.80

in vojnega daveka \$5.00 vpl.

V vašem mestu je zastopnik te družbe. Oglašite se pri njem.

Pošiljamo denar v staro domovino

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istra. Nadalje pošljemo denar tudi v Srbijo, Bolgarsko in Rumunsko. Jamčimo za ves poslani denar, enako kot pred vojno, da bodo hitro in točno izplačani. Prodajemo likirte na vse linije. Uradna ura so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedeljek in sobota po 6.30.

KASPAR STATE BANK
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Jožip Kostanjevec:

NA SOLNČNIH TLEH.

POVEST.

(Nadaljevanje).

Porenta se je še vedno smehljajal in molčal, kakor bi mu Podlipnikove besede na vso moč laskale.

In Podlipnik je nadaljeval:

"Da, sigurno računam nate, prijatelj! Toliko časa, vem, da boš žrtvoval svojemu narodu, dasi si zelo zaposlen. Torej, kako misliš Porenta?"

Porenta se je ustavil pred njim. Položil mu je roko na ramo in se nehaj smehljati.

"O, o, nič ne rečem prijatelj. Kaj naj bi rekel?" je hitel in prestopal z noge na nogo. "Nič ne rečem, toda —"

Hipoma se je odmaknila njegova roka s Podlipnikove rame, naglo se je okrenil ter stopal dalje. Nervozno je odrgal nekoliko listov z bližnjega lovorovega grma in jih mečkal med prsti.

"Toda?" je vprašal Podlipnik začuden.

"Prav imaš, Podlipnik. Res je, nisem pozabil, da sem Slovenec. O, o, gotovo je to res, kakor se res pišem Porenta. Koliko sem že prestal zaradi svojega mišljenja tukaj v Trstu, v uradu, pa tudi na ulici, zlasti v prvih časih svojega tukašnjega bivanja. Pa kaj sem imel od tega, prijatelj? Nehvaležnost in zapostavljanje! In ničesar drugega, tako ti povem. In izprevidel sem, dasi pozno, da se ni treba izpostavljati in sem se zaprl na svoj dom. In tam ostanem, prijatelj, zakaj mož in oče mora predvsem skrbeti za svojo družino. Nobeden več me ne premakne. Slovenec pa ostanem, svoje matere na zatajim, tako ti povem, sleer pa nikamor več!"

Zagnal je zmečkan liste daleč v stran in nadaljeval:

"Lepo te prosim, razmere so tukaj drugačne kot v Ljubljani. Tam se morda res kdaj zdani, tam je Slovenec na svojih tleh in ne morejo mu zameriti toliko, ako malo porogovili. S tega stališča sem tankavj vsaki porogovili tudi jaz, pa se nisem bal. Toda tukaj je nekoliko drugače. Kakšne pravice pa imamo mi tukaj v tujem mestu, ko smo samo njegovi gosti? Ali naj gosti razbijajo in pomučajo čez prag svoje gostitelje? In našim ljudem dajajo zasluska, da ne poginejo, da lahko lepo skrbijo za svoje družine, pa bi delavce hujskali proti njim, dobrotnikom. To bi ne bila značajno od nas miroljubnih Slovencev, ki smo vajeni, da dajemo in puščamo vankemu svojo. Vsak pravico ljubljen človek mora to pripoznati."

Podlipnik je bil presenečen. Nehote so mu noge zastale, da je ostal za tovarišem.

"Vsakemu svoje. Podlipnik", je dalje pridikal Porenta. "In tako bo mir in Slovenec se bo mogoče razvijal v miru in samooobsebi in po naravnih zakonih. Pa še to ti povem, Italijani so dobri ljudje, dobre duše. Čemu bi mi rušili slogo, ki tako lepo vlada med njimi in nami?"

V Podlipniku je vrelo, roke so se mu tresle in bilo mu je, kakor bi ga nevidna roka tlačala za vrat. Hotel je nekaj odgovoriti, toda namesto besede je bruhnil iz njega hripav grohot, ki se ni dal ustaviti.

Porenta se je naglo obrnil in stopil nekoliko korakov nazaj po poti proti zaostali družbi.

"Slovenec ostanem, prijatelj, z dušo in telesom," je še govoril, bližajoč se svoji ženi.

"Kaj praviš atek?" ga je vprašala žena italijansko.

"O, o nič posebnega, dragica. Pomenki s prijateljem", je odgovoril istotako italijanski.

"Pa morajo biti nad vse veseli vajeni pomenki, da se oni gospod tako od srca smeje," je dejala žena in stopila hitreje proti Podlipniku.

Podlipnik se je med že nekoliko pomiril.

"Nekaj lepega vam je moral povedati moj mož, ta poredneč se vedno šali", je rekla Podlipniku.

"Ne tajim, gospa. Menila sva se namreč, kako lepo je biti Slovenec in koliko ugodnosti imajo Slovenci v Trstu. In trdil mi je, da je tudi on Slovenec z dušo in telesom zaradi teh ugodnosti. In da tudi vi, gospa, znate prav dobro slovenski zato, ker čutite z njim," se je neusmiljeno rogal Podlipnik.

Porenta ga je strupeno pogledal, a takoj se sklonil k otrokom.

Ona pa je vprašala povsem naivno:

"Zlovenec? Kaj je tisto zlovenec? Ščavo, uo? Kaj ne?"

Podlipnik je skoro omahnil, toda v hipu je že dospela druga družba do njih.

"Proti izhodu moramo", je dejala gospa Burlattijeva, sleer ne pridemo še za dne do Barakovič.

Ko so dospeli na cesto pred grad, je privozil nenadoma mimo Burlattijev voz. Kočijaž je takoj ustavil.

"Da se konji izprehodijo, mi je ukazal gospod, da se peljem do Miramara", je dejal gospa Burlattijevi.

Otroci so takoj poskakali na vosa in se začeli na njem prekučavati. Peljali so se hoteli brez pogojno.

Za vse ni bilo prostora v vozu, nekdo pa je moral stopiti k otrokom za varuha. Gospa Burlattijeva je silila Porentovo, naj se ona pelje; toda nazadnje se je morala vdati sama in je sedla v voz. Počakati je obljubila z otroki v Barakovič, da se izlet dovrši, kakor je bilo dogovorjeno.

Med veselim ukanjem otrok je oddrdral voz po prašni cesti.

(Dalje prihodnjik.)